

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Líst k njemu vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogorske** dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za **vse druge de-
žele i. Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se
plačuje od četrstopenjske
petit vrste po 12 h, za
večkratne natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 147.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 2. julija 1909.

Cekovni račun 48.817.

Leto I.

Govor drž. posl. Ježovnika v proračunski razpravi drž. zbora dne 23. junija.

Nadaljevanje in konec.

Cela evropejska javnost je ostro obsodila nasilstva, katera morajo pretrpeti slovanske in romanske narodnosti na Ogrskem; vsi odkriti prijatelji tlačenih in zatiranih so jim izrazili s plemenitim navdušenjem svoje simpatije. Go poda moja! Razmere pri nas Slovencih niso nič boljše ko pri ogrskih Slovakah. Slavni pesnik Björnson, ki je z vso prepričujočo silo svojega peresa pred svetom ožigosal razmere na Slovaškem, bi našel tudi pri nas dovolj hvaležnega gradiva. Našel bi malo, krasno deželo, v kateri biva skromno, toda delavno in nadarjeno ljudstvo, ki kliče po rešitvi in svobodi. Mi smatramo našo vladno odgovornost za vse krivice, ki se nam gode glede šolstva, uradništva, vlado, ki podpira z državnimi sredstvi ponemčenje naše zemlje. Saj nam je še v živem spominu, kako je podpirala „Südmarkino“ loterijo, da se s čistim dobičkom tem lažje goje pri nas odpadniki in da se pokupi zemlja naših kmetov, na kateri se potem naselijo nemški protestantski tujci.

Do sedanje vlade pa tudi zaradi tega nimam zaupanja, ker dvomim, da bi imela resen namen v najkrajšem času uresničiti najvažnejše zahteve našega kmečkega programa. V najnujnejših vprašanjih se nam delajo samo obljube; vprašanje se „študira“, priredijo se ankete in slednjič izgine stvar v morje pozabljenosti. Mi zahtevamo že dolga leta primerno reformo našega davčnega sistema, posebno znižanje davka na poslopja in reformo državnega zemljiškega davka. Sedanje stanje je naprosto nezdružljivo. Priprosti razum že to kaže: občinske, okrajne in deželne doklade na sedanjih državnih davek so tako visoke, da mora

sčasoma to razmerje uničiti kmečki stan. Davki so tudi dandanes tako urejeni, da jih ravno najtežje občutijo najsiromašnejši. Pogrešam tukaj vsako resno voljo vlade in dvomim, da bode imela poguma dovolj začete reforme osebno-dohodninskega davka izvesti do kraja.

Ravnatoko se noče začeti z državno organizacijo zavarovanja, kakor se najbrž niti ne bode izvedlo starostno zavarovanje — o stvari molči sedaj vse; končno ničesar ne slišimo o državni zavarovalnici proti toči in ujmam, dasi ravno leže velike prednosti take drž. zavarovalnice tako jasno na dlani, da se moram upravičeno čuditi, zakaj se država že zdavnaj ni lotila tega podjetja. Poleg tega, da bi služilo javnemu blagru, katerega gojiti in pospeševati je vendar naloga države, bi imela ta sčasoma še lep gmotni dobiček.

Odpravljen je maie loterije, ki je prava kuga za revnejše sloje, je že zahtevalo toliko strank in poslancev, da se človek skoro sramuje o tem govoriti. Tudi z mnogimi drugimi zahtevami na gospodarskem polju je ista stvar. Dasi se vojaška uprava kaže voljno ugoditi vsaj deloma željam kmečkega ljudstva glede vojaške službe, bo treba vendar še nekaterih spopolnitev.

Poljedelsko ministerstvo si je stavilo lepo nalogo, da s strogim spolnjevanjem gozdarskih zakonov zabranjuje oškodovanje in puščenje gozdov. Toda mi spodnještajski Slovenci smo čutili le enostransko spolnjevanje teh gozdarskih zakonov. (Treba se je samo spomniti na mnogoštevilne zelo utemeljene pritožbe proti gozdarskemu uradniku Donnerju v Celju! Op. uredn.) Na gozdatem Pohorju so posekali tuji spekulanti ogromne gozdove. Vetrovi in nalivi imajo sedaj prosto pot in najlepšo priliko, da splavijo rodovitno prst v dolino. Blagostanje mora seveda giniti; saj usahuje glavni vir dohodkov tamo-

šnjega prebivalstva. Zbogati so se le posamezniki. To ni nobena skrbna, dalekovidna uprava, ki pospešuje propad domačega kmečkega prebivalstva! Mnogo se je tudi že teoretično govorilo o goji in podpori planšarstva. Povoljna rešitev tega vprašanja bi bila za povzdigo živinoreje v naših planinskih krajih največjega pomena. Vlada je najbrže čisto po svoji stari navadi „pozabila“, da imamo tudi na Spod. Štajerskem in posebno v gornjegrajskem, šoštanjskem, slovenjgraškem in marnberškem okraju lepe planine, da se goji planšarstvo in bi bila torej njena dolžnost, da bi popravila planinske pašnike in podpirala živinorejo.

Moja izvajanja so bila le mal donesek k neprestanim pritožbam, ki jih je slišati iz vseh slovenskih dežel o sistematičnem preziranjju in zanemarjanju od dunajske vlade. Zdi se mi celo, da odločnje pri naši slavni vladi za merilo pri deljenju raznih državnih dobrot oddaljenost od Dunaja. Dočim se blagostanje v bogatih podonavskih, čeških in tudi višje ležečih alpskih deželah na vse mogoče načine pospešuje, prihajajo k nam le drobtinice. Sedaj se je vlada spomnila enkrat Dalmacije, morda bode sčasoma toliko napredovala v zemljepisnem znanju, da leže med Dalmacijo in nemškimi alpskimi pokrajinami slovenske dežele, katere se že stoletja sistematično zanemarija. Kar smo in kar imamo Slovenci, smo si sami v trdem boju priborili. Toda naš narodni in gospodarski napredek ovira država in nam vsiljuje narodni boj, boj za naš obstanek, da ovira našo gospodarsko in kulturno napredovanje.

Zakličem torej vladi, naj ustvari narodno premirje v naših krajih kakor po vseh deželah na enako pravični podlagi, naj skrbi enakomerno za gospodarski napredek vseh narodov. Samo to pelje do okrepljenja monarhije in utrjenja prestola. Ako bode vlada spolnjevala svoje dolžnosti proti nam,

bodemo tudi mi radostno dovolili državi, kar ji gre.

Štajerski namestnik grof Clary v zgornji Savinski dolini.

Mozirje, dne 2. julija.

Na vabilo okrajnega zastopa gornjegrajskega napovedal je ekselencija c. kr. namestnik grof Clary in Aldringen za 1. julija svoj obisk v zgornjo Savinjsko dolino; okrajni odbor namerava doseči čimprej cestno zvezo iz Solčave v Logarsko dolino in na Koroško, s tem dvigniti promet za celo zgornjo Savinjsko dolino in odpreti ptujskemu prometu krasote našega gorovja. Grof Clary se je odzval temu vabilu in je prišel popolnoma oficijelno dne 1. julija zjutraj ob pol 8. uri v Mozirje, kjer je bil od načelnika okrajnega zastopa g. F. Šarba, župana mozirskega g. dr. Jos. Goričarja, duhovništva in šolske mladine slovesno in pristrčno sprejet. V spremstvu celjskega okrajnega glavarja, namestniškega svetnika barona Müllerja in dr. Jos. Goričarja peljal se je c. kr. namestnik z velikim avtomobilom skozi Ljubno in Luče, kjer je bil istotako od občinskih odborov in mnogobrojno zbranega ljudstva pristrčno sprejet, v Solčavo, kamor je došel avtomobil brez vsake težkoče v poprej določenem času.

Iz Solčave, kjer so namestnika pozdravili zastopniki občine in domači župnik M. Šmid, so šli gostje peš v Logarsko dolino, kjer je pred Logarjevo hišo pod slavolokom pozdravil namestnika imenom Savinske podružnice S. P. D. njen predsednik gospod nadučitelj F. Kocbek iz Gornjega grada, zahvalivši se za dosedanje podporo od strani države in proseč, naj blagovoli vlada pospešiti zgradbo ceste in po mogočnosti povzročiti, da bi se uvedla boljše poštna zveza med Rečico in Solčavo.

slavo zmage. Sedaj je stopal sam na čelu otrok in jim pel naprej svojo skladbo:

Dietky! bohu zpievajmy
jemu čest, chválu vzdavajmy
i s starými,
neb Němce Mišněny
Uhry, Švaby, take Rakušeny,
poběhle Čehy *

zarmutil **, zastrašil i rozehnal ***
ot dietek malých
onoho sem, onoho tam k utěšeni
svých milých stálých.

Milý otče! přijmiž chvalu od Čechov
věrných!

Za otroki je korakala častitljiva postava onega praškega duhovnika, ki je peljal mestne bojovnike v bitko; v rokah je držal do sedaj na tenkem, visokem drogju bliščečo se svetinjo in pred njim je korakal deček in je zvonil.

* Čehi potepence

** užalostil

*** razginal

(Dalje prih.)

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

82

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil
Stanko Svetina. Dalje.

In na tako sliko je moral gledati z nasprotnega brega kralj Sigmund, ta prevzetni in togotni kralj, ki si je še pred kratkim časom že naprej mel roki od veselja, trdno prepričan, da z ogromno močjo svojo naenkrat zlomi trmo smelega naroda in razkolje glavo sovražnemu krivoverstvu. V eni uri taka izpremembra! Sedaj si je obupno ruval brado, tresel se od jeze, žalosti in sramote, videč ta nezaslišan sramoten poraz svoje bojovite, izbrane in dobro oborožene vojske v boju proti taki manjšini navadnih kmetov, oboroženih le s cepi in z drugim podobnim, slabo oskrbljenim orožjem. Ogromna vojska, zbrana z blagoslovom papeškim

iz vseh narodov in krajev krščanskih, je morala gledati ta stramotni beg svojih najboljših oddelkov in poslušati zmagovalno vriskanje te peščice krivoverskih kmetov in meščanov.

Tako približno je pripovedoval govornik na ogelnem kamnu o nedavni bitki in je končal svoje pripovedovanje z navdušenim klicom: „Hvaljen bodi Gospod za slavno zmago, ki si jo dal peščici svojega ljudstva nad ogromno množino objestnih sovražnikov!“

„Zahvalili smo se Bogu že na bojišču samem in smo poklekili tam na krvavo zemljo in smo glasno peli slavospev,“ se je oglasil nekdo iz trume novo prišedših. „Toda čast in hvala pristoji tudi Žižku, ki je s svojo hrabrostjo in bistroumnostjo obrnil boj na Vitkovi gori k nenadni zmagi. Bratje imenujmo od danes naprej to goro Žižkovo v večem spomin slavne njegove bitke.“

„Tako, tako!“ je burno pritrdjevala množica. „Čast in hvala bratu Žižki.“

V tem so se pridrvili po Celetni ulici novi bojni valovi ljudstva in zmagovalni njegov vrisk je oglušil glasove trume, nakopičene pri hišnem oglu. Polagoma je prišel na trg tudi glavni voj Pražanov in del taborske vojske s samim Žižkom, pozdravljen in spremljan od trum starcev, žen, otrok in drugih prebivalcev mesta. Ta sprevod v sredi slikovitih praških hiš je nudil sliko, nenavadno živopisano, polno živahnega kretanja, v resnici prekrasno.

V prednjih vrstah je ponosno korakala truma zagorelih taborskih fantov s svojimi ročnimi fračami in njim se je pridruževala množica mestnih otrok, nosečih v roki zelene mladike, tupatam tudi z malimi meči in ščitki mahajočih. Oči drobnega predvoja so se iskrile ponosa in veselja, in sveži jasni glasovi so navdušeno prepevali sicer neumetno, toda z vročim čutom napolnjeno pesem, ki jo je taborski duhovnik Čapek v radostnem navdušenju zložil takoj na bojišču v pro-

Od Logarja se je podal namestnik v spremstvu g. Kocbeka do Piskrnika in do slapa Rinke. Izrazil se je zelo pohvalno o dosedanjem delovanju Slovenskega plan. društva ter obljubil, da pride o priliki tudi neoficijelno kot turist obiskat naše kraje.

Od raznih strani, zlasti pa od celjskega okrajnega glavarja se je povdarjalo, da bi kazalo uvesti promet z avtomobili bodisi iz Rečice ali pa naravnost iz Celja do Solčave, kar bi odprlo obisk naših Savinskih planin tudi od te strani velikemu številu turistov, koji dosedaj zaradi nedostatnih prometnih sredstev Savinske doline ne morejo obiskati. Ceste iz Sv. Franciška do Solčave so po prizadevanju okraj. zastopa gornjegrajskega v tako dobrem stanju da je promet z avtomobili do Solčave lahko mogoč. Z ozirom na dosedanje izdatke pri prometu s konji bi bil promet z avtomobili tudi v materijelnem ozira za poštno ravnateljstvo ugodnejši.

Po obedu v Logarjevi dolini in počitku v Solčavi se je vrnil namestnik v spremstvu poprej imenovanih gospodov z avtomobilom do Sv. Franciška in se je odtod peljal v Gornji Grad, kjer je bil od zastopnikov trga prav pristrčno sprejet.

Gornjesavinčani pričakujejo od tega obiska, za katerega se imamo pravzaprav zahvaliti v prvi vrsti posredovanju c. kr. okrajnega glavarja v Celju barona Müllerja (kojemu bodi na tem mestu izrečena pristrčna zahvala za njegovo skrb), obilo sadov, zlasti izboljšanje dosedanjih prometnih sredstev. —

* * *

Celje, 2. julija.

Namestnik se je vrnil včeraj zvečer ob 11. uri z glavarjem Müllerjem zelo zadovoljen z utisi svojega potovanja v Celje. Želimo gornjim Savinčanom, da se jim izpolnijo čimprej njihove želje v interesu povzdige tajskega prometa v naših lepih planinah.

Politična kronika.

z Seja klubovih predsednikov je bila včeraj popolnoma brezuspešna. Zastopnik Slovanske jednote posl. Udržal je izjavil, da Slovanska jednota ni imela še od zadnje seje klubovih predsednikov nobenega posvetovanja, da zato ne more dati drugačne izjave, kakor jo je že dal v prejšnji seji klubovih predsednikov. Poskušalo se je dobiti od posl. Udržala malo pojasnila o tej izjavi, toda zastoj. Vsled tega postopanja Slovanske jednote ni mogla konferenca klubovih predsednikov storiti nikakega zaključka. Danes in jutri bodo kratke seje, prihodnji torek bode zopet seja in upati je, da se do torka razmere toliko zbistrijo, da bo mogoče priti do kakega zaključka.

z Socijalni demokratje proti obstrukciji. Ker je ostala seja klubovih predsednikov brezuspešna, so sklenili soc. dem. začeti na svojo pest boj proti agrarno-klerikalni obstrukciji. V seji, dne 1. t. m. so vložili celo vrsto nujnih predlogov, kateri imajo namen spraviti najvažnejše zakonske predloge, ki še čakajo rešitve, na dnevni red. Ti nujni predlogi so:

Poslanec Ellenbogen zahteva, naj zbornica vzame na znanje poročilo gospodarskega odseka o vladni predlogi tikajoči se pooblastila skleniti z inozemstvom trgovinske in prometne pogodbe. — Posl. Seitz stavi nujni predlog glede dvignjenja carine na žito do konca julija 1910 in prepovedi obročne trgovine z žitom na borzi v Budimpešti. Isti poslanec stavi tudi nujni predlog o sklenitvi svetovne poštne pogodbe.

z V Slovanski jednoti so, kakor se poroča, obstrukcionisti zmagali. Sklenjeno je bilo, da smatra Slovanska jednota s sprejetjem državnega proračuna delovni program poletnega parlamentarnega zasedanja za izčrpan. S tem je rečeno, da ne dovoljuje razprave o nobeni drugi vladni predlogi več. Čudno je, da so se tej zahtevi čeških agrarcev in Šustersičevih klerikalcev udali tudi Mladočehi in člani Zveze Jugoslovancev. V vladni večini ni npanja, da bi bilo mogoče na kakršen si bodi način zaprečiti to obstrukcijo, o kateri menijo Nemci, da je političnega značaja in da je naperjena samo proti Bienenrovemu kabinetu. Praktičnih posledic ta obstrukcija ne bo imela drugih ko te, da bo ljudski parlament zgubil zaupanje ljudstva, ki od njega pričakuje dela in pa, da ga vlada postavi izven akcije ter da si bo poskusila pomagati kako drugače. (To bode malo težko, s § 14. vladati ne bo mogoče, še manj pa si preskrbeti one velike svote denarja, katerih vlada potrebuje. Mi smo nasprotniki agrarno-klerikalne obstrukcije, pa s takimi skritimi grožnjami s § 14 ne bodo vladne stranke proti obstrukcionistom nič dosegle.)

z V gospodarskem odseku je bil sprejet pooblastilni zakon ter odobrena trgovinska pogodba z Romunskim s 27 proti 9 glasom.

z Včerašnja seja proračunskega odseka je morala odpasti, ker se ni sešlo za sklepčnost zadostno število poslancev. Na dnevnem redu je bilo vprašanje o italijanski pravni fakulteti, proti kateri so člani Slov. kluba hoteli obstruirati, kar jim pa vsled nesklepčnosti ni bilo treba. Italijani se nadjajo, da bodo vkljub vsemu temu še dobili, kar zahtevajo in ako bi to parlamentarnim potom ne šlo, pa vsaj naredbenim potom. (S tem popravljamo včerašnjo brzoj poročilo, ki je bilo vsled nesporazumljenja napačno.)

z Pri dopolnilni volitvi na mesto Abrahamowicza, ki je svoj državno-zborski mandat odložil, je bil izvoljen veleposestnik Franc Biasadecki.

z Za pooblastilni zakon. Zastopniki obrtniških, industrijskih in trgovskih korporacij so zborovali v nižjeavstrijskem obrtnem društvu ter so sklenili predložiti skupno peticijo na ministerskega predsednika v prilog pooblastilnega zakona. Poslali so deputacijo k ministerskemu predsedniku in trgovinskemu ministru, da ju o tem obvesti ter prosi, naj se te akcije zavzameta.

Nova bremena za vojno mornarico. V najbližji bodočnosti, t. j. tekom par let, predlaga vojna uprava zgradbo 4 bojnih ladij po 19 do 20 tisoč ton za okroglo 220 milj. kron. 2 križarja tipa „Adm. Spann“ velikosti 3500 ton za 26.250.000 K, 2 monitorja za Donavo za 4 milijone, 1 torpedovko za 2 in pol milijona, celo vrsto torpedovskih čolnov za 11 do 12 milijonov, 4 podmorske čolne za 6 milijonov. Stroški bodo znašali skupaj 270 milijonov, od teh odpade na Avstrijo 174 milj., na Ogrsko 96 milijonov.

Ogrska kriza. Kossuth se je že zopet premislil. Spočetka se je zdelo, da sprejme vse predloge, katere mu je stavil kraljev zaupnik Lukacs. Bržkone se je prepričal, da je večina v stranki neodvisnosti še precej radikalno razpoložena, zato je sklical sejo izvrševalnega odbora, ter je predlagal resolucijo, v kateri se pravi, da bi bilo proti parlamentarnim načelom, ako bi poleg zastopnikov večine sedeli v ministertvu tudi posebni zastopniki krojne, ker bi to vzbujalo mnenje, da uživajo ti večje zaupanje vladarja, kakor pa zastopniki parlamentarne večine. Nadalje pravi resolucija, da si stranka neodvisnosti želi izvesti volilno reformo

samo ter združiti svoje ime s tem čenom. (Kaka bode ta volilna reforma, o tem resolucija previdno molči). Košutova resolucija je bila soglasno sprejeta in dal se je Lukacsu pismen odgovor. Klerikalci, katere so Justhovci vrgli iz koalicije, si sedaj prizadevajo priti zopet na površje ter poudarjajo potrebo izvesti splošno in jednako volilno pravico, proti kateri so, dokler so bili še v koaliciji, z drugimi vred pridno intrigirali.

Nemčija. V nemškem zveznem svetu je bilo oficijelno konstatirano, da med nemškim kancelarjem in člani zveznega sveta ni nikakega nesporazumljenja ter da se zveza popolnoma strinja s kancelarjevo davčno reformo. Na ta način se skuša knezu Bülowu omogočiti, da ostane na svojem mestu in izvede sploh kako davčno reformo najli bode že kakršnakoli, da bo le dala državi toliko dohodkov, da se pokrije deficit. Najvišjim krogom s cesarjem Viljemom na čelu ni prav nič na tem ležeče, ali bodo te milijone plačali reveži ali bogataši, da je le kdo plača.

Dnevna kronika.

u O cesarjevem darilu za nemško gledališče v Ljubljani je izpregovorila tudi praška „Union“ v posebnem člančku. Državni pravdnik je zaradi tega list zaplenil.

u Praški hišniki za obrambno delo. Praški hišniki so sklonili nabirati za „narodno jednoto pošumavsko“, — obrambno češko društvo za Češki les. Hodili bodo z nabiralnimi polami od hiše do hiše.

u Podraženje gumijevih izdelkov. Angleške tovarne za gumijeve izdelke so sklenile svoje blago za 10% podražiti. Isto bode storila najbrž tudi zveza nemških tovarn za gumijeve izdelke, ki zbiruje od 7.—10. junija v Berlinu.

d Misel o ustanovitvi jugoslovanske zadružne banke je na občnem zboru zveze slov. zadrug v Ljubljani sprožil g. Gabršček iz Gorice.

u Hochenburger in prof. Randa. Graškega nemškonacionalnega odvetnika, katerega je dvignilo valovje nemškega šovinizma na stol pravosodnega ministra v Avstriji, je doletel hud udarec od strani, od katere bi se ga bil najmanj nallal, z gosposke zbornice. Prof. Randa je energično protestiral proti laži pravu, kakoršno je dr. Hochenburger branil in razlagal v proračunskem odseku govoreč o čl. XIX. drž. tem. zak. Dr. Hochenburger je, kakor smo že na drugem mestu poročali, pozval s svojim razlaganjem čl. XIX. nemške sodnike, naj pri takozvanih nemških sodiščih odklanjajo češke vloge, češ, da čl. XIX. nikakor ne varuje individualnih narodnih pravic, ker bi sicer Čeh lahko tudi na Tirolskem zahteval, naj se ga češki zasliši. Hochenburger je dejal, da je jezikovna pravica avstr. državljanov omejena vedno le na njih bivališče. Prof. Randa se je v gosposki zbornici kot jurist zavaroval proti takim razlogom načelnika avstr. justice ter je svoj protest oprl samo ob jasno besedilo čl. XIX. ob veljavno zakonito stanje, ob štiridesetletno soglasno judikaturu najvišjih sodnih instanc in končno tudi ob mnenje znanstvenih avtoritet. Prof. Randa je pa Hochenburgerju tudi dokazal, da na Češkem niti čl. XIX. ni treba, ker so pravice češkega jezika vzakonjene že v obnovljenem deželnem redu od l. 1627. in v vseh poznejših zakonitih določbah do najnovejše dobe. Kratka in ostra razprava učenjaka na svetovnem glasu, kakršen je Randa, je dosegla svoj cilj: Dr. Hochenburger je poslušal, bil

je silno razburjen, a molčal je ko grob, ni si upal ni črhnuti v odgovor. Bar. Bienenroth si je bil že pripravil krasen govor, (ki smo ga že tolikrat slišali) „o edinem geslu njegove vlade, ki je baje „objektivnost“, Randov udarec na Hochenburgerja je pa zadell tudi njega in ves njegov sistem, zato mu ni ostalo drugega ko zatajiti svojega justičnega ministra, kar je tudi storil z besedami: „G. pravosodni minister, govoreč o raznih razlagah čl. XIX. ni hotel s tem izraziti svojega osebnega nazora, hoteli je marveč le na to pokazati kako različne so lahko razlage v praksi“. Vsa češka in slovenska potična in pravniška javnost mora biti prof. Randa hvaležna, da je tako možko in odločno zavrnil nemški šovinizem, ki je na usta Hochenburgerja spregovoril z ministerskega sedeža in v imenu načelnika avstr. justice. Vladni listi med njimi celo Fremdenblatt so Randovo razpravo o čl. XIX. popolnoma zamolčali. Pa to jim ne bode pomagalo. — Resnice ne bodo ubili; mi pa s tem spopolnujemo svoje poročilo.

u Ženski zdravnik. Medicine doktorica R. Machová je začela te dni svojo zdravniško prakso v Pragi. Gdč. Machová je promovirala že l. 1903 ter je od te dobe prakticirala na klinikah za notranje, očne in ženske bolezni, ter že bila tudi za sekundarko v otroški bolnici.

u Prvi češki shed za vzgojo slaboumnih in za pomožno šolstvo se je vršil v Pragi dne 28. in 29. junija pod protektoratom mestnega sveta. — Udeležba je bila mnogobrojna, posvetovanj so se udeležili zastopniki celokupnega učiteljstva od ljudske do visokih šol ter člani vseh znanstvenih korporacij. Razprave so bile nad vse zanimive in poučne. Udeležniki shoda so si ogledali pa tudi razstavo del učencev edine pomožne šole na Češkem, na kateri se vzgaja 29 slaboumnih in zanemarjenih otrok, kateri bi ne mogli zahajati z normalnimi otroci v isto šolo in bi vsled tega morali ostati brez vsakega pouka. Ideja pomožnih šol je prišla k nam iz Anglije, kjer je dosegla pod imenom „specilne šole (special school)“ velik uspeh. Po angleškem vzoru so začeli skrbeti za slaboumno in zanemarjeno mladino najprej v Švici, potem na Danskem in na Nemškem, sedaj se govori o tem tudi v Avstriji. Gibanje je še na začetku, a nadjati se je, da bode tudi pri nas končno prodrla ideja, da je dolžnost človeške družbe dati slaboumnim, nerazvitim in celo abnormalnim otrokom izobrazbo ter je vsposobiti, da si bodo lahko sami služili svoj kruh, da ne bodo nakazani na miloščine drugih in da se ne bodo rekrutirali iz njih zločinci razne vrste. Na Slovenskem je žalibog duševno normalno razvitih otrok še mnogo in mnogo brez vsake šole ali vsaj brez narodne šole — na odgojo slaboumnih in abnormalnih še nikdo ne misli.

Dopisi.

Iz Ptuja. Nekoliko odgovora „Stražnim“ grožnjam. „Straža“ — neodvisen list za slovensko ljudstvo, kakor se sama imenuje, začela me je pred kratkim napadati glede izvrševanja svojega odvetniškega poklica, ne da bi bil jaz temu listu ali njegovim očitnim in tajnim gospodarjem dal kakršenkoli povod. Dvomim tudi, da jo je Franc Kranjc iz Pacinje pooblastil za napad v št. 34 pod naslovom „agrarizem“. Moral sem odgovarjati v javnih listih; napad v „Straži“ je bil tako zvit in zasukan, da nisem niti mogel kakega popravka listu poslati. V odgovoru sem stvar pojasnil, zlobnost in krivičnost napada dokazal, pa „Straža“ ni čutila potrebe, reagirati na to ali vsaj svojo zmoto priznati in popraviti.

Pristavil sem končno, naj me „Straža“ le napada; jaz sem njej na razpolago.

V številki z dne 23. junija 1909, št. 73, se me „Straža“ zopet loti, grozeč mi, da „si me bode vendar morala enkrat privoščiti, da mi bode donelo za vse življenje v ušesih.“ Gospodje okoli „Straže“! — Zakaj pa tega ne storite, če imate toliko gradiva? Jaz Vas nisem za kako milost ali priznanje prosil! Narobe! Vi pravite, da ste me dosedaj prezirali, ker se niste hoteli z mojo osebo baviti. Dobro. Čemu je pa bil potem napad na mojo osebo pod zaglavjem agrarizem? Vi pravite, da ste mi že prihranili marsikatero res bridko resnico! Čudno! Resnice ni treba zakrivati, kakor jo tudi jaz nisem zakrival in pačil, trdeč, da je eden Vaših privržencev spisal v ljubljanski dnevnik članek, radi katerega je hotel ptujski J. Ornič mene pred mariborske porotnike spraviti in radi katerega sem bil pol leta v sodni preiskavi. Če bi ne bil jaz vložil pritožbe na kasacijsko sodišče na Dunaju, bi dotični gospod menda ne sedel v č tako oblastno na profesorskem stolu, kakor sedi sedaj. — To je res bridka resnica!

Da bi jaz „vsak teden polnil najzagrizenejši liberalni list z najlepšimi napadi na največjo spodnjoštaj. stranko Kmečko Zvezo“ — kakor Straža trdi — je gola domišljija. Jaz sem navajal v odgovoru na „Agrarizem“ **fakta**, „Straža“ teh fakt ni vzela naznanje, pa tudi ni preklicala obrekovanja. Ne zahtevam, da bi me kdo božal z „ro-kavicami“, pošten časnikar pa se ne brani preklicati neresničnih trditve, če se mu dokaže, da ga je poročevalec za nos vodil. Nimam „leibžurnala“ na razpolago. Pa moje članke in dopise so že sprejemali tudi taki listi brez ugovora, ki zastopajo isto politično strujo, kakor „Straža“. Vaših groženj se kruto malo bojim; odgovarjal bom vselej, kadar bode resnica pačili in zavijali. Diligite veritatem, filiam Dei.

Ptuja, dne 26. junija 1909.

Dr. A. Brumen.

Štajerske novice.

v „Slov. Gospodar“ brezvesten hujskač. To duhovniško glasilce porabi vsako priliko, da dokaže z zavijanji resnice svoje neukrotljivo sovraštvo do vsega in vsakega, kise ne klanja brez-pogojno črni Kmečki zvezi, oziroma nje komandantom. V zadnji številki je to glasilo katoliške politike vzelo na muho v prvi vrsti posl. dr. Ploja, o katerem pravi, „da nima več nobene pravice“ do državnoborskega mandata, ker je v njegovem volilnem okraju zmagal pri deželnozbornih volitvah zvezar. Kako jezuitsko zavija in pači resnico glasilo štajerske katoliške duhovščine, nam priča ta le odstavek: „Ploj, Hribar, dr. Laginja, Spincič in večina dalmatinskih poslancev niso hoteli glasovati za nezaupnico finančnemu ministru, ki je prodal bosanske kmete madžarskim oderuhom. Ako bi se šlo za kake škrice, bi bili ti gospodje prvi na nogah“. To je vzor katoliške politike in katoliškega poštenja. Ta duhovniški list vzbuja s temi skrbno izbranimi in dobro brušenimi lažmi v kmetem ljudstvu mržnjo do nezvezarskih poslancev, češ, da branijo samo škrice in njih koristi, da so pa proti koristim kmetov. Kdor na tak način vzgaja mržnjo med kmetom in meščanskimi stanovni, dela redovno in premišljeno proti koristi slovenskega naroda. Vrhu tega je bila tista famozna Krekova nezaupnica finančnemu ministru le prazna komedija in je sam veliki Janez Evangelist predlagal, naj se Bilinjskemu odtrga pet tisoč kron od plače ne zato, ker je kakor pravi Sl. Gospodar prodal bosanske kmete ogerskim oderuhom, ampak zato ker je poklical svojega osebnega žurnalista v finančno ministerstvo in mu ga država plačuje. Kje je torej v tej zvezarski demonstraciji kaj ljubezni do bosanskega kmeta? In pa še nekaj o mariborski ligvorjanci. Če ste že te

bosanske kmete tako ljubili kakor sedaj ob tej za Vas tako ugodni priliki trdite, zakaj ste pa glasovali za aneksijo? Saj ste morali vedeti, da bode ta ne samo bosanskim kmetom ampak vsemu bosanskemu prebivalstvu na škodo, zakaj ste torej s takim patriotizmom pozdravljali ta čin Aehrenthalove državniške modrosti, ki je postal neusahljiv vir najrazličnejših nadlog, sitnosti, stroškov in politične bede ne samo za Bosno in Hercegovino in nje prebivalstvo ampak tudi za celo državo. Gospodarske posledice teh državninskih in političnih zmot nosimo vsi in še posebej težko mi Slovenci. Vi in Vaši poslanci pa hočete to stanje še poslabšati s tem, da branite ureditev gospodarskih in političnih odnošajev z balkanskimi državami. To postopanje stoji pa v nasprotju z Vašim navdušenjem za aneksijo, v nasprotju z Vašim patentiranim avstrijskim ali grossösterreicharskim patriotizmom, v nasprotju z Vašim slovanstvom in celo z Vašo ljubeznijo do kmetskega stanu, kateri ima od te Vaše politike samo materijelno škodo in prav nič koristi. Vse to Vam ni seveda prav nič mar, Vam je predvsem do hujskanja za vsako ceno — in to delate.

v Narodna društva, pripravljajte se na občni zbor „Zveze nar. dr.“ v Celju dne 11. julija!

Narodna založba v Celju, registrovana zadruga z omejeno zavezo vabi na izreden občni zbor na nedeljo dne 11. julija 1909 v Celju, „Narodni dom“. Začetek ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. Razgovor in sklepanje o finančnem položaju zadruga. 2. Sprememba pravil. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

G. drž. posl. dr. Benkovič molči na naš dopis, da si je računil „pri komisiji za urejenje Save pod Brezicami iz žepov daykoplačevalcev samo — 400 kron. Menda mu nismo delali krivice?

v Iz Mute ob Dravi. Kako se potuje naša zemlja. Pred nekaterimi desetletji je prišel k nam znani Oton Erber s trebuhom za kruhom iz Gornjeavstrijskega. Bil je sprejet pri tukajšnjih fužinah za knjigovodja. Imel je srečo: v nekaterih letih se je povspel z Ungerjem do lastništva fužin. Od tistega časa naprej je začel svoje ponemčevalno delovanje v trgu in okolici, seveda ne s svojim, pač z denarjem nemških „bratov“, katerega sta mu dala „Schulverein“ in „Südmark“ na razpolago. Okolica nemška je bila tedaj vsa trdoslovenska in tržani so govorili slovenski in nemški. Erber pa ni miroval, dokler ni postal župan na Muti, načelnik krajnega šolskega sveta, šolski ogleda na Muti in Gortini, član okrajnega zastopa itd. Ima ta človek pravo strast za častnimi mesti, katera potem seveda vse po mogočnosti izkoristi proti Slovincem. Mariborški Schöber mu je sicer enkrat očital v „Marb. Zeit.“ štreberstvo — pa kaj to omaga! Nam Slovincem služi ta vzgled za dober nauk, kolikega pomena je tovarna z odločnim nemško-nacionalnim lastnikom v kakem kraju. Čehi so to že zdavnaj uvideli in uravnavali svoje postopanje po tem; mi pa industrijo in obrt popolnoma zanemarjamo, dasi tvorita upravi dve stroki edino možnost, da se ustavimo nemškemu navalu in premoči. Dežela se na premnogih, in žal da ravno v narodno zelo ogroženih krajih naglo industrializira, ako bo naše javno življenje plavalo samo v agrarni vodi, doživimo še veliko Erberjev in veliko Mut! Naše prazne fraze in naše ubogo nerodovito narodno navdušenje, ki se povspne kvečjemu do kakega malega daru v narodne namene na eni strani — nemški kapital, delavnost, podjetnost in brezobzirnost na drugi — ta perspektiva je pač zelo,

zelo klaverna. Zadnji čas je, da se tega zavemo. Slovenski Mutčan.

a Celjski Slovenci prirede v nedeljo, dne 4. t. m. zvečer kot na predvečer Ciril-Methodovega dne izlet na Stari grad, kjer se bo zažgal kres in umetalen ogenj. Igra celjska narodna godba. Bo se tudi pelo. Potovalni učitelj Ciril-Methodove družbe gosp. Ivan Prekoršek govori slavnostni govor. Po izletu prijateljski sestanek v „Skalni kleti“, kjer bo zopet svirala narodna godba. Slovenke in Slovenci iz mesta in okolice, udeležite se polnoštevno kresne slavnosti, da nastopimo ta večer skupno, kot je neobhodno potrebno.

a „Klub slov. napr. akad.“ v Celju je usanovil pred kratkim svojo prvo ljudsko knjižnico za Gaberje v „Sokolskem domu“. Naval na to knjižnico je velikanski in dasiravno je knjižnica vsestransko popolna, zmanjkuje nam vendar za naše obiskovalce v starosti od 10—15 let primerne mladinskega čtiva. — Obračamo se toraj do slovenske javnosti, da nam priskoči na pomoč ter nam daruje stare letnike „Vrtec-a“, „Angeljčka“, „Zvončka“, Krištof Šmidove pripovedke in druge. Sprejmemo vse! Tudi nepopolne letnike ter posamezne zvezke. Dobrodošle so nam pa seveda tudi druge leposlovne, znanstvene, ljudsko in srednjošolske knjige — sploh vse! Vse primerno porabimo. — Slovenci darujte nam vsaj one knjige, ki se morda nerabljene že desetletja prašijo po Vaših podstrešjih, omarah in predalih. Vsaka knjiga obrodila bode tisočeren sad. — Prosimo Vas pa tudi, da nam darujete vse prebrane slovenske časopise, ki jih koncem vsakega tedna razdelimo v Gaberjih ali pa pošljemo na mejo! — Slovenci! Podpirajte nas deseterico celjskih akademikov, da ne omagamo sedaj, ko smo komaj začeli z delom. Že zopet trkajo na naša vrata in prosijo za ljudske knjižnice Zavodna, Breg, Lopata, Teharje i. dr.!

„Klub slov. napr. akad.“ v Celju.

Dostavek: Vse darovane knjige in časopise sprejema iz prijaznosti za klub trafika v „Nar. domu“, Zvezna trgovina in g. Šandor Hrašovec.

v Petelin napadel otroka. Triletno Angelo Tomšek pri Sv. Urbanu, obč. Slivnica pri Celju, je napadel domači petelin in ji s kljunom tako poškodoval levo oko, da je zgubljeno. — Deklico so spravili v celjsko bolnišnico.

v Nesreča v tovarni. Težke poškodbe je dobil pri delu v Prymovi tovarni na Polzeli 16 letni delavec Rudolf Strnad. Strlo mu je desno roko nad komolcem in stisnilo oprsje. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico.

v Smrtna kosa. V Celju je umrl včeraj bivši državni pravdnik v Travniku g. Lovrenc Bovha. Pogreb se vrši jutri na okoliško pokopališče. — V Arnovžu je umrl bivši deželni poslanec župnik Jože Holzer. Bil je kot poslanec zagrizen Nemec.

v Iz profesorske službe. Prestavljen je profesor na gimnaziji v Rudolfovem dr. Janko Šlebinger na realko v Ljubljano, profesor na 1. državni gimnaziji v Ljubljani dr. Jos. Šorn na državno gimnazijo v Mariboru. — Kaplan Janez Kociper je imenovan za kateheta na mariborski državni gimnaziji.

v Podpora. Zaradi lanske suše še dobita šmarski in laški okraj K 4500 podpore. Pazite, da vsega ne pobašejo klerikalni župani in župniki!

v Od Svetinj blati še vedno različne politično mu neljube ljudi znani duhovniški dopisnik. Vprašamo še enkrat g. provizorja Bratuška, ali bi mu bilo ljubo, če povemo javnosti zakaj se ga je v bogoslovju z mrzlo vodo polivalo? Ako greste od vaše strani z osebnostmi v boj, vam bomo vrnili mi milo za drago.

v Iz Trbovelj. Dne 27., 28. in 29. junija t. l. je priredila trboveljska rudarska nadaljevalna šola in sicer drugi letnik izlet na Koroško. Učiteljstvo in 12 domačih fantov-rudarjev na čelu g. ravnatelj Tentschert in g. ckr. nadzor-nik Vodusek so obiskali Trbiž-Rabelj in rabeljsko jezero, kjer so občudovali velikanske cesarske rudnike, in pridobivanje svinca in rde za cink. Ogle-dali so si Predil in utrdbe. Dalje so potovali v Beljak in Osojsko jezero, kjer so se spominjali ob grobu poljskega kralja Boleslava „Mutea osojskega“. Med potoma tudi niso pozabili na Belopeška jezera s krasnim in divje romantičnim ozadjem Mangartskega pogorja. Vsem bode ostal poučljiv izlet v dobrem spominu, se posebno, ker ni izlet-nike nič stalo in je blagajna zarudniške nadalj. tečaje plačala izletnikom vožnjo in dala podporo. Hvala!

v Iz Ptuja. Dne 27. tm. je bila birma za mesto Ptuj. Knezoškof je bil 26. tm. nad vse slovesno sprejet. Odborniki „Südmarke“ so mu poljubljali roke, grof in grofica Herberstein sta se mu najdevotneje klanjala in sploh je bilo, kakor da požene ves Ptuj Malika v poprovo deželo ter zleze krščanskim socijalcem pod kuto. Povdarjamo da se je ta dan vršila javna skušnja iz verouka točno ob pol 6. uri. Drugi dan je bila skušnja iz verouka za mladino iz okolice mesta Ptuja in več ko poldrugo uro oddaljene Dornave. Napovedana je bila za 6. uro. Pa glej! Bilo je že pol 7 ura, ko se pripelje premilostni. Kje pa je bil? Obiske je vračal slovenski knezoškof nemškimi ptujskim mogotcem, tistim mogotcem, ki so dne 13. in 20. septembra izzvali viharje, ki so tirjali slovensko kri, življenje slovenskih mladeničev! Slovensko deco smo srečavali, ko se je v mraku vračala domu. To ni prav in ni! Ali pa je morda naš slovenski otrok res manj vreden, kot otrok našega najkruतेjšega sovraga? Torej, prosimo, prihodnjič jednaka pravica za vse!

v Iz Ptuja. Dne 27. tm. so središki gostje uprizorili dramo „Prababica“. Kljub temu, da sta g. Unger ml. in g. Šinko izborna izvajala svoji ulogi, igra ni napravila radi prevelike romantike in misterioznosti zaželenega utisa.

v Iz Rogaske Slatine. V nedeljo 4. jul. se bodo zažgali kresovi ob Boču, Strmicu in Donaški gori. Tudi se bode streljalo. Slovenski gostje imajo najlepši razgled od gostilne „Jaki“ na Janini.

v Ogenj. Zgorela je včeraj ponoči hiša posestnika Hedla v Metavi bl. Sv. Petra pri Mariboru. Ker je zgorelo tudi mnogo obleke živeža, posteljine itd. je škoda poldrugi tisoč kron.

v Od železnice. Na Koroškem kolodvoru v Mariboru so uredili včeraj poleg skladišča za tovarno blago ekspedit, s čemur se je ustreglo dolgoletni želji občinstva.

v Solnčni krog so videli v sredo dopoldan v Mariboru. Bil je to širok, velik krog okoli solca, ki je odseval v vseh mavričnih barvah. Ta redka prikazen je zvalila na stotine ljudi pod milo nebo.

v Dijaki in dijakinje, ki iščejo za bodoče šolsko leto stanovanja v Mariboru, naj se obrnejo do slov. trgovskega društva v Mariboru. Natančneje se izve pri g. trgovcih M. Berdajs, Zofijin trg in V. Weixl, Gosposka ulica št. 33. —

v Sneg je pobelil vse vrhove zgor-nještajerskih planin in tudi julijske Alpe.

v Iz Grada. Danes je promoviral na graški univerzi doktorjem prava c. kr. avskultant, g. Milko Krajnc, starešina akad.-thn. društva „Triglav“. Čestitamo.

Kranjske novice.

a Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ima u članjenih 152 zadrug. Prometa je imela pretečeno upravno leto 18.261.762 K 88 vin. V tekočem letu je znašal promet že v prvih mesecih 17 milijonov kron.

a Pri občinskih volitvah v Mostah pri Ljubljani so združeni naprednjaki vrgli dozrajno klerikalno gospodarstvo in si priborili 14 izmed 18 odbornikov.

a Živnoredski družbi v Seletih je dovolilo poljedelsko ministerstvo 3000 K podpore za nakup plemenskih živali.

Primorske novice.

a Zagrebško deželno gledališče je minole dni do 1. t. m. z velikimi uspehi gostovalo v Trstu.

a Naval za žensko učiteljske v Gorici je letos zopet velik. K vzprejemnemu izpitu se je vpisalo okoli 150 deklet. Po predpisih jih bo sprejetih le 40.

a Laško gospodarstvo. Mestni protofizik v Gorici je izjavil, da so razun enega vsa poslopja mestnih šol v Gorici toliko v zdravstvenem kakor v vseh drugih ozirih takšna, da bi se jih moralo do tal podreti. Lepa reč! — Seveda gorški magistrat za take malenkosti nima denarja.

a Ljudsko slavnost v Opatiji, ki se je vršila na Petrovo, je obiskalo čez 2000 oseb iz Reke in Sušaka. Za hrvatsko Ciril-Metodovo šolsko družbo odpade čez šest tisoč kron čistega dobička.

Po svetu.

d Umor v Lodzu. Generala Sitina z ženo in hčerko so umorili teroristi na potu v Kielce. Napadalci so pobegnili.

d Usoda novega marokanskega sultana Mulej H. fida. Tudi uradno se sedaj poroča iz Maroka, da je zelo verjetno, da sultana Mulej Hafida odstavi. Med plemeni raste gibanje v prilog prejšnjemu sultanu Abdul Azisu.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Džavni zbor.

d Dunaj, 2. jul. Socijalni demokratje so vložili (glej „politično kroniko“) danes devet nujnih predlogov, med temi tudi zahtevo, da se takoj začne razpravljati o pooblastilnem zakonu, o sklicanju deželnega češkega zbora najkasneje meseca septembra in o uvedbi splošne, tajne in enake volilne pravice za deželni zbor. Poslanska zbornica nadaljuje razpravo o nujnem predlogu češkega drž. posl. Metelke za češke manjšinske šole.

Državni zbor odgođen?

Praga, 2. jul. „Národní listy“ poročajo iz Dunaja, da se je vlada odločila, da najkasneje v sredo odgodi zasedanje državnega zbora na nedoločen čas.

Italjanska pravna fakulteta.

a Dunaj, 2. julija. „Hrvaška korespondenca“ poroča, da je imel včeraj predsednik „Unije latine“ z ur. Šusteršičem in dr. Rybašem pogovor glede italjanske pravne fakultete v Trstu. Dr. Conci je priznal, da bodo Italjani brez sporazuma z Jugoslavi težko dosegli svoj ideal, italjansko pravno fakulteto v Trstu.

Proti obstrukciji čeških agrarcev.

d Praga, 2. jul. „Čas“ ostro napada češke agrarce radi obstrukcije v drž. zboru. „Pravo lidu“ izvaja, da so zašli češki agrarci s svojo politiko v državnem zboru na popolnoma kriva pota in da si sedaj ne znajo pomagati iz zagate. Politika čeških agrarcev je češkemu narodu škodljiva.

Ogrska ministerska kriza.

d Budimpešta, 2. jul. Tukaj vse napeto pričakuje vesti iz Dunaja. Vendar se splošno misli, da bode cesar v kratkem imenoval ministerskega predsednika. Jedino bančna skupina v neodvisni stranki še vedno upa, da bode skušal vladar rešiti ministersko krizo s pomočjo stranke 48 nikov.

a Budimpešta, 2. jul. Značilno je, da je imel bivši ministerski predsednik grof Khuen Hedervary včeraj skoro uro dolg pogovor o političnem položaju.

a Budimpešta, 2. julija. Glasilo stranke neodvisnosti „Budapest“ konstatira, da se Lukacsu ni posrečilo razvozlati ministerske krize.

Iz Srbije.

v Belgrad, 2. julija. (Brz. „Nar. D.“) Vojni minister je stavil predlog, da se odstranijo iz armade vsi oni častniki, ki so bili aktivno udeleženi na umoru kralja Aleksandra in kraljice Drage. Častniki, ki imajo višjo stopnjo kot stotniki, se naj umirovijo, ostali pa se naj imenujejo za vojaške uradnike. Sodi se, da bode predlog sprejet.

Različne vesti.

z Dunaj, 2. julija. Danes zjutraj ob pol 4. uri je izbruhnil v 17. okraju velik požar, katerega je še netil precej močen veter. Ker sta v bližini dve tovarni, je bilo več ljudi v veliki nevarnosti.

z Rim, 2. julija. Vesti iz Mesine in Reggio di Calabria pravijo, da še ima prebivalstvo zahvaliti le odredbam stavbenega vodstva, da včerajšnji potres ni napravil večje škode, dasi je bil tako močan, da se je čutil celo na morju.

z Praga, 2. julija. Tukaj in po celem Češkem dežuje že neprenehoma 36 ur. Reke so zelo narasle in se je bati velikih povodenj.

z London, 2. julija. V bližini Islandije se je potopil nek ribiški čoln s 27 možmi, ki so vsi utonili.

z Bern (Švica), 2. julija. Sneg je pobelil vse gore nizko v doline.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

86. dan razprave dne 1. julija.

Nadaljuje se zaslišanje Curica, nato se zasliši Mirko pl. Palee iz Petrinje, ki pripoveduje o klicih „Živio Srbija“, „Živio kralj Petar“, „Ovdje je srpska zemlja“ itd. Kdo je klical, ne ve. Ve tudi za tajne sestanke pri obt. Kalafatiću. Tajni so mu bili sestanki zato, ker se k njim niso puščali katoliki, pač pa neki srbski častniki.

Enako izpove priča Slavko Dumić iz Stare Gradiške. Klicev „Živio kralj Petar“ ni slišal, pač pa „Živio kralj“ (!). Pripoveduje na dolgo in široko o posameznih obtožencih, kako so „širili srpstvo“.

Društvene vesti.

z V Arjivasi se bode vršila dne 1. avgusta t. l. ob priliki blagoslavljenja novega gasilnega doma velika veselica, na katero se že danes najvjudneje vabi. Prosi se vsa bližnja društva, da jemljejo ta dan s svojimi prireditvami blagovoljno v poštev.

Požarna bramba v Arjivasi.

a Ženska podružnica Ciril in Metodove družbe v Ptuj vprizori ljudski igrokaz „Na Osojah“ v nedeljo 11. julija v ptujskem „Narodnem domu“ ob

osmih zvečer. To v znanje slavnemu občinstvu da se ne bi mislilo kakor je bilo v prvo naznanjeno da je igra dne 4. t. m. — Odbor ženske podružnice.

z Društvo „Zvezda“ na Dunaju priredi v nedeljo, dne 4. julija popoldanski društveni izlet v Giesshübl. Zbirališče je na postaji južnega kolodvora, odkoder je odhod ob 2. uri, s postaje Meidling ob 2'07. V Giesshüblu je stanek v restavraciji Bruckberger. Ker se vrši ta izlet na predvečer sv. Cirila in Metoda, vabi odbor k prav mnogostevilni udeležbi.

Tržne cene.

1. julija.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 30'75 za december 29'75, za marc 30'—, za maj 30'25. Tendence komaj stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'80, nova kampanja K 22'80. Tendence mirna. — Vreme: deževno.

Budimpešta, 1. julija. Pšenica za oktober K 13'43, pšenica za april K 13'76, rž za oktober K 9'85, oves za oktober K 7'70, koruza za julij K 7'59 koruza za avgust K 7'79, ogrščica za avgust K 14'55. Pšenice se malo ponuja. Kupčija je majhna, tendence mirna. Pšenica za efektiv 10 vinarjev cenejša. Vreme oblačno.

Budimpešta, 1. julija. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 142 do 143 vin., mlade, srednje 143 do 145 vin., mlade, lahke — do — vin.; zaloga 29.975 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 169.—, namizna slanina 148.—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 1. julija:

Promet danes skoro čisto počival. Tendence popustila pri pšenici za 5 v., pri rži za 10 vin. Koruza padla za 10 vin. Oves se vzdržal.

Iz sodne dvorane.

Maribor, 1. julija. Gostilničar Andrej Prebešek v Smolincih je pobiral za sekcijo Sv. Anton v Slov. goricah užitijski davek. Prejšnje leto je poneveril zneska katera ste mu dve stranki izplačali, in sicer jedna K 65'85, druga K 20'—. Okrajno sodišče pri Senartu ga je obsodilo na 6 tednov strogega zapora. Na priziv je danes okrožno sodišče potrdilo prvo obsodbo.

Maribor, 1. julija. Mariborsko porotno sodišče je obsodilo 2. aprila po dvodnevni obravnavi bivšega trgovca na Polenšaku Franca Ploja zaradi različnih goljufij k trodnevni zapori. Ničnostna pritožba je bila brezuspešna, tudi prošnja za ponavljanje pravde se je odklonilo. Pred nekaj dnevi so hoteli Ploja prepeljati iz ječe pri okrožni sodnji v ječo pri Sv. Magdaleni. Ploj se pa je tako branil, da je bilo treba 6 paznikov, da so ga spravili na voz, ker ni hotel iti. Tudi se s početka ni hotel obleči. Pri Sv. Magdaleni ni hotel iti z voza; trebalo je 10 paznikov in uradnikov, da so ga s silo pripravili k temu.

Celje, 1. julija. Tukaj se pričnejo v pondeljek porotne obravnave.

Mlad

trgovski pomočnik

mešane stroke in eden

krepek učenec

iz boljše hiše, se sprejmeta takoj v trgovino. — Kje, pove upravništvo „Nar. Dnevnika“. 314 3-1

V Ljubljani vzame učiteljska rodbina v lastni vili, ležeči v najlepšem in najzdravejšem delu mesta še nekaj

dijakov

v oskrbo. Lep vrt in kopeli doma na razpolago. — Naslov pove iz prijaznosti upravništvo tega tista. 316 2-1

Darujte za Nar. sklad!

Dobro ohranjen kompletni

biljard

Seifert i sinovi

se ceno prodaja. Več v upravnštvu „Slov. Naroda“ v Ljubljani. 312 3-2

Dobro idočo

gostilno

prevzamem takoj v najem ali kasneje. — Ponudbe naj se pošiljajo na naslov

A. Beker, Zagreb

310 Preradovičeva ul. 3. 3-3

Mlad

315 2-1

trgovski pomočnik

mešane stroke se sprejme takoj v trgovino

L. Kuharič, Ormož.

Globoko žalostni naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je umrl njihov ljubi, dober soprog oziroma očim, in tast, gospod

LOVRENC BOUHA,

c. kr. državni pravnik v Travniku

dne 1. julija ob 11. uri popoldne po dolgi, težki bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče v 57. letu svoje starosti.

Pogreb dragega ranjkega se vrši v soboto, dne 3. julija, ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču k rodbinski rakvi.

Sveta maša zadušnica se bode brala v pondeljek, dne 5. julija, ob 8. uri zjutraj v tukajšnji farni cerkvi.

Celje-Travnik (Bosna), dne 1. julija 1909.

Alojzija Bouha vd. Lemesch, soproga. Adela Gradt roj. Lemesch, Lujiza Lemesch, Avgust Lemesch, pastorki. Gotfrid Gradt, ključavničar, zet.